

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobce: Ing. T. B.**, zastoupen JUDr. Milanem Štúrikem, advokátem, se sídlem 28. října 84, Ostrava 1, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 9. 2004, č. j. 17 Cad 107/2003 - 65,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** České správě sociálního zabezpečení **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná“) ze dne 27. 2. 2003 byl žalobci od 7. 8. 2001 odňat starobní důchod podle § 56 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná po citaci článku 20 odst. 1 a článku 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi ČR a SR a článku 15 Správního ujednání o provádění Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení uvedla, že vzhledem k tomu, že žalobce byl naposledy před rozdělením ČSFR zaměstnán v podniku S. d. t. i. P. 1, který nebyl zapsán v obchodním rejstříku, posuzuje se příslušnost k rozhodnutí o žalobcově nároku na důchod podle článku 20 odst. 2 Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi ČR a SR, a to na základě trvalého bydliště. Jelikož žalobce měl k rozdělení České a Slovenské Federativní republiky trvalý pobyt na území Slovenské republiky je Sociální pojišťovna – ústředí B. příslušná k rozhodnutí o jeho nároku na důchod za veškerou dobu žalobcova

pojištění. Nárok na český starobní důchod žalobci nevznikl, za dobu od 7. 8. 2001 do 31. 1. 2003 vznikl přeplatek ve výši 118 280 Kč, který bude zúčtován z doplatku na slovenském starobním důchodu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, jíž se domáhal zrušení rozhodnutí správního orgánu. Podle jeho názoru je výklad článku 20 Smlouvy i článku 15 Správního ujednání nesprávný. Poukázal na to, že jeho zaměstnavatelem byly Č. s. d. v P. a žalobce je přesvědčen o tom, že tento státní podnik byl zapsán v obchodním rejstříku. Celou dobu zaměstnání, která se mu započítává do důchodu, odpracoval u zaměstnavatele v České republice až do 31. 12. 1992. Jeho zaměstnavatelem byly Č. s. d. v P., tedy se sídlem v České republice, a rovněž S. d. t. i. měla sídlo v České republice.

O žalobě rozhodl Krajský soud v Ostravě rozsudkem č. j. 17 Cad 107/2003 - 65 ze dne 20. 9. 2004 tak, že žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozsudku krajský soud uvedl, že právní úprava vztahu v sociálním zabezpečení mezi Českou a Slovenskou republikou je obsažena ve Smlouvě mezi Českou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb. (dále jen „Smlouva“) a Správním ujednáním o provádění této smlouvy (dále jen „Správní ujednání“). Podle článku 20 odst. 1 Smlouvy se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel sídlo ke dni rozdělení republiky nebo naposledy před tímto dnem. Podle článku 20 odst. 2 Smlouvy, pokud občan neměl ke dni rozdělení ČSFR, nebo naposledy před tímto dnem, zaměstnavatele se sídlem na území ČSFR, považují se doby zabezpečení získané před tímto dnem, za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení ČSFR, nebo naposledy před tímto dnem. Článek 21 odst. 1 Smlouvy zmocnil příslušné úřady, aby upravily ve správním ujednání nezbytná opatření k provádění této smlouvy. Na základě toho se příslušné úřady České a Slovenské republiky dohodly na Správním ujednání, kde podle článku 15 se sídlem zaměstnavatele rozumí adresa, která je jako sídlo zapsána v obchodním rejstříku. Není-li adresa zaměstnavatele v obchodním rejstříku uvedena (např. některé podniky zřízené přímo zákonem – viz. Státní podnik ČSD) postupuje se podle článku 20 odst. 2 Smlouvy.

Krajský soud dále uvedl, že sám žalobce potvrdil, že byl zaměstnancem Č. v P. do 31. 12. 1992 a jeho pracoviště bylo v B. Dohodu o změně pracovní smlouvy podepsal v P. na ředitelství Č. Touto dohodou nebyla dohodnuta změna výkonu práce, neboť i před uzavřením této dohody bylo žalobcovo místo výkonu práce v B. a zaměstnavatel měl sídlo v P. a rovněž nešlo o změnu druhu práce.

Krajský soud uzavřel, že provedené důkazy nikterak nezpochybňují tvrzení žalobce, ale naprosto jednoznačně prokázaly, že na jeho případ se vztahuje článek 20 odst. 2 Smlouvy vzhledem k článku 15 Správního ujednání. Zaměstnavatel žalobce do 31. 12. 1992 jako podnik zřízený zákonem nebyl zapsán v obchodním rejstříku. Šlo o státní podnik, na který se vztahuje § 15 zákona č. 68/1989 Sb., o organizaci Československých státních drah, podle něhož na postavení a řízení a na hospodářskou a sociální činnost Č. s. d. se obdobně vztahují v § 15 citovaná ustanovení zákona o státním podniku. Krajský soud proto vyšel z toho, že oprávněným k rozhodnutí o nároku na starobní důchod a jeho výplatu je v případě žalobce Slovenská pojišťovna – ústředí v B. a nikoliv žalovaná. Pokud tedy žalovaná žalobci zastavila výplatu důchodové dávky, rozhodla podle názoru krajského soudu správně.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Ostravě byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění kasační stížnosti uvedl, že se nemůže ztotožnit se závěry soudu, že je třeba vycházet jen ze Smlouvy, jak se v napadeném rozsudku uvádí, je sice pravdou, že má trvalé bydliště stále ve Slovenské republice, avšak do rozdělení ČSFR byl stále zaměstnaný ve firmě, která měla a má stále sídlo v České republice. Ze spisu je podle stěžovatele zřejmé, že Slovenská republika mu odmítla poskytnout důchod, protože podle právních předpisů mu náleží důchod podle zákonů České republiky. Na základě těchto skutečností a žádosti stěžovatele mu žalovaná přiznala důchod, který mu i skutečně vyplácela. Stěžovatel to považoval za zákonný nárok, který i v tomto směru přijímal. Není mu známo, z jakého důvodu se stalo, že Sociální pojišťovna, ústředí B., došla k jinému názoru a rozhodla se vyplácet mu, podle ní zákonný důchod podle příslušných ustanovení Slovenské republiky a Smlouvy. Stěžovateli je zřejmé, že Česká republika takovýto krok ze strany Slovenské republiky jenom přivítala a vydala napadené rozhodnutí. On se však s tím nemůže ztotožnit a neztotožní, protože podle jeho názoru jde o nezákonné rozhodnutí.

Žalovaná se v podaném vyjádření ke kasační stížnosti zcela ztotožnila s právním názorem krajského soudu vyjádřeným v napadeném rozsudku. Dodala, že pokud stěžovatel namítá, že při posouzení jeho nároků nelze vycházet jen ze Smlouvy, pak uvádí, že Smlouva je smlouvou podle článku 10 Ústavy, tj. součástí právního řádu České republiky a má přednost před zákonem i před novelizací článku 10 Ústavy. Podle článku 20 Smlouvy se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení České a Slovenské Federativní republiky považují za doby zabezpečení toho státu, na jehož území měl zaměstnavatel sídlo ke dni rozdělení (31. 12. 1992) nebo naposledy před tímto dnem. Neměl-li občan zaměstnavatele, považují se doby zabezpečení získané před 1. 1. 1993 za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt. Toto hledisko bylo zvoleno z toho důvodu, že je bezpečně a jednoduše zjištělné. Kritérium sídla zaměstnavatele pak řeší článek 15 Správního ujednání, který sídlem zaměstnavatele rozumí tu adresu, která je jako sídlo zapsaná v obchodním rejstříku. Odchylný postup Smlouva nepřipouští. V daném případě bylo podle žalované na podkladě důkazního řízení soudu zcela nepochybně zjištěno, že stěžovatel byl ke dni 31. 12. 1992 zaměstnán u zaměstnavatele, jehož adresa nebyla k tomuto dni zapsaná v obchodním rejstříku, a bylo proto nutné přihlídnout ke kritériu trvalého pobytu, které bylo přijato pro ty případy, kdy není možno určit zaměstnavatele.

Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2, 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti výslovně neuvádí, z kterého z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podává, z obsahu kasační stížnosti lze však dovodit, že důvod uplatněný stěžovatelem lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel v kasační stížnosti opětovně poukazuje na to, že byl zaměstnán u podniku, který měl sídlo v České republice. Je sice nepochybné, že stěžovatel byl zaměstnancem organizační jednotky Č. s. d. které měly sídlo v P. (§ 3 odst. 1 zákona č. 68/1989 Sb., o organizaci Československé státní dráhy, ve znění pozdějších předpisů), stěžovatel však

nezpochybnil závěr krajského soudu, že uvedený podnik, jakožto podnik zřízený zákonem, nebyl zapsán v obchodním rejstříku. Pokud by Československé státní dráhy byly zapsány v obchodním rejstříku, potom by přicházelo v úvahu použití článku 20 odst. 1 Smlouvy, podle něhož se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel sídlo ke dni rozdělení republiky nebo naposledy před tímto dnem. Podle zjištění krajského soudu, která stěžovatel kasační stížností nezpochybňuje, tomu však tak nebylo, proto přichází v úvahu použití článku 20 odst. 2 Smlouvy, podle něhož se považují doby zabezpečení, získané před dnem rozdělení republiky, za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení ČSFR, nebo naposledy před tímto dnem. Lze proto souhlasit se závěrem krajského soudu, že oprávněný k rozhodnutí o nároku na starobní důchod a jeho výplatu je v případě stěžovatele Slovenská pojišťovna – ústředí v B. a nikoliv žalovaná; pokud tedy žalovaná stěžovateli zastavila výplatu důchodové dávky, postupovala v souladu se zákonem.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že se Krajský soud v Ostravě napadeným rozsudkem nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Z těchto důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaná, byť byla ve věci úspěšná, právo na náhradu nákladů nemá, neboť tak výslovně stanoví § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu